

EELK Tartu Maarja koguduse 2015. aasta sõnaline aruanne

Koostaja: Joonas Toivanen

I. Koguduse liikmed, juhtorganid ja nende tegevuse analüüs

- 1. Koguduse liikmeskonna dünaamika ja üldiseloostus (vanus, haridus, sotsiaalne staatus jms).** Tartu Maarja kogudus on kihelkonnakogudus, mistõttu märgatav osa liikmetest elab Tartu linna ümbruskonnas. Samas aktiivsed koguduseliikmed elavad pigem linnas. Üks kolmandik igapäevastest kiriku külalistest on endiselt pensionärid või eakad. Noori teismeliseid koguduses on vähe, aga selle eest on noori täiskasvanuid, üliõpilasi ja tööelisi. Noortetöö peamiseks vormiks on Toomamissa, mida peeti aasta alguses. Kõige vähem osaleb koguduse tegevuses keskealised liikmed. Koguduse aktiivne tuumik on siiski positiivselt mitmekesine ning hõlmab kõiki vanusegruppe. Koguduse liikmete sotsiaalne staatus on ka mitmekesine, aga noored täiskasvanud on enamasti kõrgharidusega. Koostöö Evangeelsete üliõpilastega seob üliõpilasi ka koguduse tegevusega.
- 2. Koguduse tööpiirkonnas elavate, kuid kirikusse mitte kuuluvate inimeste suhtumise kristlikku usku.** Tartu Maarja koguduse kihelkond on võrdlemisi suur ning hõlmab endasse Tartut ümbritsevad vallad, ehk Luunja, Ülenurme, Haaslava ning Tähtvere. Rõõmustan selle üle, et kogudus teeb aktiivset diakooniatööd nendes valdades. Seetõttu on koguduse mõjusfäär geograafiliselt väga lai. Olen pannud tähele, et kuigi liikmeannetajate hulk on eelmisest aastast veidi kahanenud, on meie koguduse mõjuvõim laienenud teenima kogudusse mitte kuuluvaid inimesi. Need inimesed on päevakeskuste, Vaimse Tervise keskuse ja valdade elanikud. Need inimesed ei ole jõukad, vaid pigem ühiskonnas vähe tähelepanu saavad inimesed. See on ühtlasi meie koguduse misjonistrateegia. Soovime endiselt kummutada Eestis kehtivaid eelarvamusi kristluse ja usu kohta. Ühes vallas suhtutakse skeptiliselt meie tegevusse, aga loodame et suudame tõestada kõigile, et kogudused on arvestatavad partnerid kohalike omavalitsuste jaoks inimeste heaolu toetamisel.
- 3. Nõukogu, juhatuse ja revisjonikomisjoni koosseis ning sinodisaadikud. Muudatused. Hinnang koguduse juhtorganite tegevusele.** Koguduse juhatuse töötab hästi. Lea Hallik on kohusetundlik ja hea esimees ning koostöö juhatusel on hea. Võiks öelda, et tänu Leale on juhatuse tegevuse algatusvõime vaimuliku ja koguduse töö toetamiseks otsustavalt kasvanud. On muidugi arusaadav, et igal juhatusel on oma elu, omad kiired ja tööd, aga panustamine koguduse tegevusse näitab juhatuse liikme pühendumist ja soovi panustada koguduse ühistesse eesmärkidesse. Praeguseks tundub, et koguduse minevikus asuvad vanad konfliktid on leidnud lahenduse või ununenud, ning õhkkond koosolekutel on hea ja vaba.

II. Koguduse töötajad ja nende tegevus

- 1. Koguduse õpetaja: Joonas M. Toivanen,** koguduses töötanud 2012 sügisest. Töökoormus on täiskohaga vaimuliku töö. Teisi töökohti hetkel pole. Sel aastal sooritas ta SLEY ehk Soome Luterliku evangeeliumiühingu misjonikursuse, millega ta on saanud Soome kirikuvalitsuse akrediteeritud välismaise töö erihariduse. Eesmärk on püüda saada SLEY misjonäri staatuse Eestis. Vaimulik on abielus ning elab hetkel omas korteris. Perekonnaseisuametniku õigused puuduvad.

2. **Organist: Helika Gustavson-Rätsep**, koguduses on ta töötanud aastast 2011; tööol põhikohaga, osalise tööajaga. Lõpetanud EMA koolimuusika ja Dresdeni Kõrgema Kirikumuusikakooli organist-koorijuhi eriala, Eesti Metodisti kiriku teoloogilise seminar (bakalaureuse kraad) EELK B kategooria kirikumuusik. Muud ametid ülesanded: koguduse nõukogu liige, Tartu laste Naerumaa ja laste Kanne muusikaõpetaja, juhendab koguduses laste ja noorte ansambleid.
3. **Teised palgalised töötajad:**
  1. **Viivika Padar**. Töötas koguduse sekretärina ja koristajana osaajalise töökoormusega.
  2. **Marge Allas**. Töötab koguduse raamatupidajana. Osutab raamatupidamise teenust kogudusele alates 01.04.2010, ettevõtte Amme Keraamika OÜ. Koormus on u. 2h nädalas ehk koormus 0,05.
  3. **Lea Saar**. Diakoonia- ja valdadetöötaja. Töölepinguga alates 2013 september, vabatahtlikuna alates 2004, täistööaeg.
4. **Vabatahtlikud töötajad.**
  1. Üllar Kivilo, kirikuvanem.
  2. Tiit Võlli, kirikuvanem.
  3. Tarmo Rätsep, kirikuvanem.
  4. Arne Maremäe, kirikuvanem.
  5. Johannes Viira, kirikuvanem.
  6. Indrek Pekko, kirikuvanem, juhatuse aseesimees.
  7. Kadri Isak, lastetöö.
  8. Kersti Saksniit, lastetöö.
  9. Mai Kastemäe, lastetöö.
  10. Siiri Talv, lastetöö.
  11. Carmen Karabelnik, noortetöö ja noortemissategevus.
  12. Helle Aarsalu, eakatetöö.
  13. **Koguduse nõukogu liikmed:** Helle Aarsalu, Ursula Arutjonova, Helika Gustavson-Rätsep, Lea Hallik, Pille Häidkind, Kadri Isak, Priit Kama, Carmen Karabelnik, Arne Maremäe, Indrek Pekko, Rutti Raet, Meelis Roos, Lea Saar, Ilmar Tops, Johannes Viira.
  14. **Koguduse juhatuse liikmed:** Lea Hallik (esimees), Indrek Pekko (aseesimees), Carmen Karabelnik, Pille Häidkind, Ilmar Tops.

III. Jumalateenistusliku elu analüüs

1. **Jumalateenistuse ülesehituse vastavus kirikus kehtivale korrale:** Kasutame koguduses EELK käsiraamatut ja uut liturgiat. **Perikoobiread:** perikoobid on valitud EELK lugemiste raamatu ja kirikukalendri järgi. Ainult noortemissad on erandiks, kus jutlustaja võib ise valida jutluse aluseks oleva teksti. **Ilmikute osalemine jumalateenistuse ettevalmistamisel ja läbiviimisel.** Ilmikud teenivad kaasa liturgias, lauludes, muusikas, eestpalvetes ning mõnikord ka jutlustades. **Jumalateenistuse, s.h jutluse ajaline kestus:** Jumalateenistus kestab tavaliselt poolteist tundi. Jutlus kestab kümme kuni viisteist minutit.
2. **Koguduse arvuline osavõtt jumalateenistustest,** koguduse jumalateenistusel osaleb keskest läbi 40 inimest iga pühapäev. Armulauda pühitsetakse igal pühapäeval ning enamasti kõik kirikulised osalevad ka armulaul. Korjandust kogutakse korjanduskottidega. Jumalateenistuse kord on leidnud oma kindla rütmi ning sujub hästi.

3. Väljakuulutatud jumalateenistused on alati peetud.
4. Umbes pool Tartu Maarja koguduse jumalateenistustest peetakse väljaspool kirikuhoonet. Külmal perioodil on mõistlikum koguneda kogudusemajas, sest suures kirikus pole ei kütet, ega vett.
5. Muusika jumalateenistustel on väga heal tasemel ja enamasti laulab organist leksioonide vahel ka päeva psalmi. Koguduse organist on andekas ning teab väga palju liturgiast ja selle dünaamikast.

IV. Kiriklike talituste analüüs

1. Üldiseloostus: Kiriklike talitusi on vähe aga siiski järjest rohkem. Kõige rohkem on olnud matuseid ning nende kohta on saadud ka head tagasisidet. Leerilate arv on kasvanud, kuigi see on endiselt suhteliselt väike. Ilmselt on põhjuseks Maarja koguduse väline kord ja ilusa kirikuhoone puudumine. Sellegi poolest loodame, et talituste arv kasvab kui kogudus kehtestab oma rolli nii linnas kui ka kihelkonnas.

V. Muusikatöö

Vt. eraldi muusikatöö aruannet.

VI. Hoolekande- ja hingehoiutöö

1. Kodukülastusi on teostanud vaimulik Joonas Toivanen ja diakooniatöötaja Lea Saar. Külastatavad on olnud kas vanemad inimesed, kellele on viidud toitu või siis aidatud midagi kodus parandada aga ka mõni psüühilise puudega inimene.
2. Regulaarselt külastatakse lähivaldada päevakeskuseid ning eriliselt hea kontakt on olnud
3. Kihelkonna nelja valla sotsiaalnõunikega on hea kontakt ja koostöövalmidus ning sellel aastal oleme teinud palju tööd selleks et alustada kristlikku peretööd ka Tartus. See tähendab, et meie eemärgiks on olnud laiendada EELK Perekeskuse tööd ka Tartusse. Oleme saanud rahastuse programmile Soomest ELY käest ning loodame alustada tegevust aasta 2016 algusest. Praeguste kokkulepete kohaselt on töö põhiline vastutus EELK Konsitooriumil, mis on koguduse jaoks kõige parem lahendus. See ongi töö, mis ei puuduta ühte kogudust, vaid EELKd ja ristiusu levikut Eestis laiemalt. Meie visioon on toetada EELKd ja teha tööd nõnda, et meie visioon ei piirdu üksnes Maarja koguduse arendamisega, vaid pigem eesmärk on toetada EELKd ja Kristuse kirikut tervikuna.
4. Kokkuleppe kohaselt saame edastada infot oma liikmetest-abivajajatest Toidupangale.

VII. Laste-, noorsoo- ja kasvatustöö

1. **Lastetöö korraldamine koguduses.** Koguduse lastetöös on kaks põhilist gruppi, koolieelikud ja kooliealised. Praegu teevad lastetöötajad pühapäevakoolitööd oma väljatöötatud õppekava kohaselt. Pühapäevakooli põhilised töötajad, Kersti Saksniit, Kadri Isak, Siiri Talv ja Mai Kastemäe.
2. **Töötajate ettevalmistus:**
  - A. **Kadri Isak.** Temal on lastehoidja kutsetunnistus ning ta on käinud pühapäevakooliõpetajate koolitustel aastast 1997.
  - B. **Kersti Saksniit.** 1996-1998 Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna pedagoogika osakond. Omandatud põhikooli ja gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja diplom.

1991-1996 Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna eesti ja soome-ugri filoloogia osakond. Omandatud baccalaureus artiumi kraad eesti ja soome-ugri filoloogia erialal. 1987-1989 Tallinna Kergetööstustehnikum. Omandatud diplom asjaajamise organiseerimise erialal. Lisaks on ta läbinud EELK lastetöö koolitusi ning ka Lapsed Eestis Ühenduse korraldatud Laste Efektiivse Õpetamise 1 ja 2 astme kursustel.

C. **Siiri Talv.** Haridus: Tartu Kunstigümnaasium, Ülikool: Arstiteaduskond: proviisoriõpe. Lastetöö haridus: Lapsed Eestis koolitus.

D. Mai Kastemäe. Tartu Karlova Gümnaasium. Tartu Täiskasvanute Gümnaasium.

3. **Leerikool.** Leerikool järgib EELK leerikooli kava Leeriopetamise kava. Mõned teemad on kokku pandud suuremaks tervikuks. Kasutame "Paarisuhte ehituskivide" formaati käsitlemaks paarisuhteid ja abielu leerikooli kavas. Leerilapsed läbivad leerikooli ajal umbes 22 akadeemilist tundi.
4. **Noorsootöö.** Koguduses on enamasti noori täiskasvanuid ja üliõpilasi, kes osalevad pigem noortemissadel kord kuus. Noortemissategevuses on haaratud igakuiselt umbes 10 noort täiskasvanud ning lisaks korralised külastajad. Noortemissategevus on järjepidev jumalateenistustöö vorm, mis pakub noortepärast alternatiivi pühapäevasele teenistusele. 16–25-aastaste noorte osakaal koguduse tegevuses on väga väike. Noortemissade ehk Toomamissade tegevus toimus kevadeni, aga sügisel missasid ei korraldatud organisti töökoormuse suurenemise tõttu.
5. **Suhted kooliga.** Suhteid kohalike koolidega on tekkinud ainult Ilmatsalus, kus külastame kooli palvuse või mõni eriloengu teemal vähemalt kaks korda aastas.
6. **Piiblitunnid.** Koguduses on peetud piiblitunde sel aastal soome keeles ning sihtgrupiks on soome üliõpilased ja Tartus elavad soomlased. Piiblitunde peeti aasta lõpul ka Tartu Vaimse Tervise keskus.
7. **Täiendkoolitus koguduse töötajatele.** Ei ole korraldatud.
8. **Täiendkoolitus koguduse liikmetele.** Anu ja Juha Väliaho on pidanud koguduse kooli koguduse ruumides, aga ükski oma koguduse liige pole olnud huvitatud.

VIII. Evangelisatsiooni- ja misjonitöö

1. **Väljapoole kogudusest suunatud kuulutustöö korraldus.** Tartu Maarja koguduse esmane misjonistrateegia on eelarvamuste kaotamine ning kiriku ja valdada koostöö edendamine. Seda eesmärki oleme saavutanud sel aastal väga hästi. Oleme loonud paljudele inimestele positiivse kogemus kiriku tegevusest ühiskonnas ning püüame olla nähtavad Tartu Linnas. Diakoonia- ja valdadetöö eest vastutab Lea Saar. Misjonitöö meetodiks on suhtekorraldus valdadega, kooli(de) külastused, päevakeskuste palvused, eakate peod ning elanike lähedal olemine vajaduse korral. Loodame, et positiivse kogemuse saanud inimene räägib kirikust positiivselt oma kolleegidele, perekonnale ja sõpradele. Töö tulemused paistavad pikas perspektiivis ning otseseid tulemusi võib oodata viie aasta vältel. Praegu näeme hea suhtekorralduse vilja selles, et kõik kihelkonna vallad on soovinud toetada EELK peretööd EELK Perekese kaudu. Meie eesmärk on endiselt olla pidevas ja stabiilses koostöös ühiskonnas asustustega, kes hoolitsevad inimeste eest. Kristlike väärtuste levitamine kuulub selle töö juurde. Isiklike kontaktide kaudu on võimalik kutsuda üksikindiviide liituma koguduse tegevusega ning sealt hakkab otsene evangeeliumi kuulutamise töö, mis on ühtlasi ka koguduse misjonistrateegia viimane faas.

IX. Avalikud suhted

1. Suhtekorraldust on juhtinud Lea Saar ja teised vabatahtlikud ning vahendiks on olnud otsesed inimsuhted, Facebook, koguduse koduleht ja ajakirjandus. Sel aastal sai kogudus ka uue kodulehekülje, mis võimaldab info jagamist interneti kasutajatele.
2. Sel aastal oleme tegelenud ka sõpruskoguduste suhetega Soomes ja Inglismaal. Selle lisaks oleme loonud sidemeid sõpruskooriga Poris.

X. Majanduselu

1. **Kirikuhoonete, kinnis- ja muu vara seisukord ja kasutamine.** Kogudusemajas teostati suvel remont talguväe abiga ning värvisime kantselei ja nõupidamisruumid. Aasta lõpul käivitati ka remonditöid kogudusemaja 1 korrusel, et võimaldada EELK Perekeskusel rentida neid ruume. Tänu koostööle EELK Perekeskusega on kogudusemaja 1 korrus peaaegu terveni renoveeritud. Ruumid on ilusad ja vastavad Perekeskuse ja koguduse mitmekesistele vajadustele.
2. Suur kirikuhoone aadressil Pepleri 1 on suhteliselt kehvast seisust ning selle renoveerimine on koguduse sekundaarne ülesanne. Peamine vastutus suure kirikuhoone ülevõlpidamisel ja renoveerimisel on jätkuvalt Tartu Maarja Kiriku Sihtasutusel. Suurt kirikut kasutatakse jumalateenistusteks ja kontsertideks suvisel ajal.
3. Kogudus on otsustanud algatada detailplaneeringut aadressil Õpetaja 5, et ehitada kogudusemaja kõrvale ärimaja, mis tooks kogudusele majanduslikku kasumit.
4. **Tulude ja kulude üldülevaade, hinnang majanduslikule olukorrale ja tulevikuväljavaated.** Tulude ja kulude ülevaade on täpsemalt esitatud numbrilises aruandes. Koostöö Peetri kooliga lõppes ootamatult sel aasta suvel. See oli kogudusele suur majanduslik tagasilöökk, aga oleme püüdnud elada väga säästlikult. Samas on vaja teha investeeringuid, et olla atraktiivne ruum, mida erinevad grupid soovivad rentida. EELK varahaldus ei ole meie kogemusel olnud eriti abivalmis aitama kogudust majanduslikkes küsimustes ning oleme tundnud, et neis küsimustes on meid jäetud üksinda. Samas oleme leidnud kohalikul tasandil palju nõuandjaid ja abilisi. Suur osa abist oleme saanud Maarja kiriku sihtasutuse liikmete kaudu.
5. **Olulised laenud ja võlad.** Kogudusel on hetkel laen Peetri kogudusele summaga 3686,92 €. Selle laenu andis Peetri kogudusele üle MTÜ Tartu Luterlik Peetri kool. Maksame võla ära kahe aasta jooksul alates aasta 2016 kevadest.
6. **Palgad ja töötajate majanduslik toimetulek.** Koguduse töötajate palgatase on hetkel suhteliselt nõrk. Sellegi poolest märkan, et majandus on parem kui eelmisel aastal ja annetused on suuremad.

XI. Visitatsioonid ja revideerimised

1. Praosti või piiskopi visitatsioone pole aastal 2015 teostatud.
2. Riiklikud revideerimisi ja kontrolle pole aastal 2015 teostatud.

XII. Koguduse suhted teiste institutsioonidega

1. Koguduse suhted kohaliku omavalitsusega ja valdadega on head tänu diakooniatööle ja tööle kohalikes omavalitsustes.

2. Koguduse suhted teiste konfessioonidega on head, kuigi praktilised ja pidevad koostöövormid puuduvad.
3. Suhted praostkonna teiste kogudustega on head. Praktiline väljund koostööst on suvel korraldatud lastelaager koostöös Maarja Magdaleena kogudusega.
4. Otseseid suhteid teiste kiriklike, usuliste ja muude organisatsioonidega on vähe. Parim koostöö on EELK perekeskusega, AA rühmaga ja Evangeelsete Üliõpilaste ühendusega.
5. **Suhted sõpruskogudustega: kogudused, suhtlemise laad, intensiivsus.** Aastal 2013 oli meil aktiivsed sõprusuhted ainult Turku Henriki kogudusega. Nemad külastasid meid paar korda ning loodame tulevikus ka nende kogudust külastada. Selle lisaks leidsime Porist sõpruskoori, mis külastas meid suvel. Ühine kontsert oli tore ning sarnast tegevust püüame arendada ka tulevikus. Koostöö sõpruskogudustega on hetkel piirdunud ainult külastustega, aga loodame arendada suhteid edasi. Võibolla saame tulevikus jagada ka infot ning korraldada koolitusi, mis aitavad arendada ühe või teise koguduse töö ja tegevusvaldkondi.

XIII. Koguduse liikmed

1. **Muudatused koguduse koosseisus ja selle põhjused (suurenenud, vähenenud, muudatused vanuselises ja soolises koosseisus jne).** Koguduse liikmete koosseis on veidi kahanenud, aga jumalateenistuste külastajate arv on kasvanud. Annetajaliikmete arvu kahanemine tuleneb tõenäoliselt sellest, et uusi liikmeid tuleb vähe juurde ning vanad surevad ära. Kirikuhoone puudumine mõjutab negatiivselt inimeste huvi saada meie koguduse liikmeteks.
2. **Liikmete vahekord kaasinimestega.** Koguduse aktiivsete liikmete omavahelised suhted paistavad head ning koguduse õhkkond on soe.
3. **Liikmete vahekord teiste konfessioonide liikmetega (oikumeeniline tegevus).** Oikumeeniline tegevus koguduse sees on enamasti seotud baptistidega ja metodistidega.
4. **Liikmete kodune elu** (kas on mõlemad abielupooled koguduse liikmed, kui palju on laulatud abielusid, lastega pered, perede materiaalne olukord, perede side kogudusega, kõlbeline olukord, pahed jne). Suurimad mured koguduse liikmete ja töötajate koduses elus on enamasti seotud inimsuhete, tervise ja majandusega. Suur väljakutse on julgustada vabaabielus või niisama koos elavaid inimesi sõlmima kiriklikku abielu. Põhjused pühenduse hirmuks võivad olla seotud minevikku traumadega, aga samas peavad inimesed mõistma, et abielus sisaldub Jumala õnnistus ja igasuguses kooselus on vajalik inimese oma vastutus.

XIV. Hinnang ja muud tähelepanekud

Möödunud aasta on olnud koguduse jaoks väga hea. Oleme jätkanud kogudusemaja remontimist vähehaaval ning nüüdseks on kogudusemaja peaaegu terveni renoveeritud. Ruumid on ilusamad ja vaheseinade eemaldamine on muutnud maja planeeringut selgemaks.

Kuigi koguduse liikmete arv on püsinud suhteliselt samana ja isegi veidi kahanenud, on meie koguduse mõjusfäär kohalikes omavalitsustes laienenud. Oleme laialt tegutsev kihelkonna kogudus ja misjonimeelne kogukond ja meie tööala on geograafiliselt suur. Tulevikus selle töö jätkamiseks on vaja kindlasti juurde inimressursi. Tartu Maarja kogudus teenib ja evangeliseerib palvuste ja piiblitundidega inimesi, kes pole (veel) koguduse liikmed või maksumaksjad. Järjest laienev suhete võrgustik on teinud kogudusest vajaliku ja tähtsa partneri valdades ja linnas hoolekandetöö ja vaimuliku töö osas. Koguduse tuumik on aktiivne ja rõõmus ning õhkkond jumalateenistustel

on soe ja sõbralik. Kiriku remondi alustamine mõjuks hästi koguduse liikmetele ning oleks märk Tartu Linnas meie koguduse võimest tõusta esile.

Suhted väliskoguduste ja misjoniorganisatsioonidega on aktiivsed ja koostöö kannab vilja. Kõige suurem väljakutse koguduse jaoks on koguduse majanduse jätkusuutlikuks muutmine ja kinnisvaraarendus koguduse majanduse toetamiseks. Samuti kiriku loodatavasti algav remont mõjutab kogudust positiivselt.

Lisad:

1. Statistiline aastaaruanne A+B
2. Töövaldkondade aruanded (kui on eraldi töövaldkonna juhtide aruanded)